

Miljø- og
Fødevareministeriet
Fødevarestyrelsen

Vejledning om sporbarhed - fødevarer

1. udgave,
Marts 2017

Indhold

1.	Forord og introduktion	4
2.	Vejledningens indhold og anvendelsesområde	5
3.	Sporbarhed	5
3.1	Fødevarerens ansvar	5
3.2	Fødevarerstyrelsens ansvar	6
4.	Fødevarer – de generelle krav til sporbarhed	8
4.1	Sporbarhedskrav til fødevarer	8
4.2	Sammenhæng med mærkningsregler	8
4.3	Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?	8
4.3.1	Leverandøridentifikation	9
4.3.1.1	Modtageridentifikation:	9
4.3.2	Partistørrelse	9
4.3.2.1	Bulk:	10
4.3.2.2	Partistørrelse – <i>god praksis</i> :	10
4.3.3	Intern sporbarhed – <i>god praksis</i>	10
4.4	Krav til sporbarhedsdokumentation	10
4.4.1	CVR-nummer – <i>god praksis</i>	12
4.4.2	Identifikation af varerne	12
4.5	Opbevaring af sporbarhedsinformation:	13
4.6	Kontrol af sporbarhed	13
4.7	Madspild/donationer	14
5.	Animalske fødevarer	14
5.1	Krav til virksomheder med animalske fødevarer	14
5.2	Sammenhæng med anden lovgivning	15
5.3	Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?	15
5.4	Krav til sporbarhedsdokumentation	15
5.5	Sammenhæng med anden lovgivning	16
6.	Krav til virksomheder med svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ	17
7.	Oksekød og oksekødsprodukter, herunder kalv	17
7.1	Krav til virksomheder med oksekød og oksekødsprodukter	17
8.	Spirer/frø til spiring	18
8.1	Krav til fødevarerens virksomheder med spirer og frø beregnet til produktion af spirer	18
8.2	Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?	18
8.3	Krav til sporbarhedsdokumentation	18
8.3.1	"Nøjagtig beskrivelse" – <i>god praksis</i>	19
8.3.2	Batch	19
8.3.3	Certifikatkrav	19
9.	Genetisk modificerede organismer (GMO)	19

9.1	Krav til fødevarevirksomheder med genetisk modificerede organismer og fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer	19
9.2	Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?	20
9.3	Krav til sporbarhedsdokumentation	20
10.	Mærkning af fødevarer med lot.nr.	20
	Bilag 1. Eksempel på faktura	22
	Bilag 2. Eksempel på faktura	23

1. Forord og introduktion

Der findes flere EU-forordninger og danske regler, der fastsætter krav til sporbarhed og mærkning for, at fødevarer virksomheder skal være i stand til at spore deres produkter. Virksomheder skal både kunne dokumentere, hvem der har leveret produktet, og hvem produktet er solgt til, medmindre der er tale om salg til den endelige forbruger.

Det grundlæggende hensyn bag sporbarhed er at kunne sikre en hurtig og effektiv tilbagetrækning af usikre fødevarer fra markedet - altså beskyttelse af forbrugerne. Herudover har en række svindelsager de seneste år medført skærpede EU-krav til dokumentation af sporbarhed fx på batch-niveau eller referencenummer for at forhindre nye fødevarer svindelsager.

Det er derfor et krav, at alle fødevarer virksomheder skal have et system, der kan dokumentere sporbarheden, men der stilles ikke formmæssige krav til systemet.

Alle fødevarer virksomheder skal opfylde fødevarerforordningens krav til sporbarhed. Derudover er der en række mere specifikke regler, der rækker videre end de generelle krav til sporbarhed, som findes i fødevarerforordningen. Om fødevarer virksomheder også skal kunne dokumentere de skærpede sporbarhedskrav i de supplerede sporbarhedsregler afhænger af, hvorvidt de forhandler produkter, der er omfattet af særlige sporbarhedsregler (eks. oksekød).

Der er tale om mange sporbarhedsregler og nogle er formuleret meget generelt. EU-Kommissionens vejledning til fødevarerforordningens art. 18 om sporbarhed beskriver EU-Kommissionens fortolkning af art. 18 og tager ikke altid højde for de faktiske problemstillinger, som viser sig i forbindelse med virksomhedernes etablering af sporbarhedssystemer eller Fødevarerstyrelsens kontrol med overholdelse af reglerne.

Fødevarerstyrelsen har derfor udarbejdet denne vejledning, for dels at give et overblik over de forskellige lovgivningsmæssige krav til sporbarhed, dels at give Fødevarerstyrelsens vurdering af, hvad der er god praksis i forbindelse med sporbarhedsdokumentation m.v.

2. Vejledningens indhold og anvendelsesområde

Denne vejledning henvender sig til fødevarevirksomheder med beskrivelse af fødevareforordningens generelle sporbarhedskrav samt de supplerende sporbarhedskrav, der gælder for visse fødevarer. Vejledningen beskriver ikke de særlige regler vedrørende sporbarhed på fisk.

Det er vigtigt at pointere, at det er fødevarevirksomhedernes ansvar, at reglerne overholdes.

Vejledningen er opdelt i et afsnit om fødevarer generelt derefter et afsnit om animalske fødevarer, oksekød, økologi, spirer, GMO samt et afsnit om mærkning. Det generelle afsnit om fødevarer gælder for alle typer fødevarer, mens de øvrige afsnit beskriver de supplerende krav, der gælder for visse typer fødevarer.

Derudover indeholder vejledningen afsnit om god praksis, hvor lovgivningen og EU-Kommissionens vejledning ikke tydeligt angiver, hvad virksomhederne skal gøre for at opfylde lovgivningen. Afsnittene om god praksis er Fødevarestyrelsens forslag til, hvordan virksomhederne kan opfylde sporbarhedsreglerne, herunder hvilke overvejelser virksomhederne kan gøre.

Tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af varer er ikke beskrevet i denne vejledning. Der henvises særskilt Fødevarestyrelsens [vejledning om tilbagetrækning](#).

3. Sporbarhed

I denne vejledning anvendes definitionen i fødevareforordningens art. 3, nr. 15:

”Sporbarhed: muligheden for at kunne spore og følge en fødevare, et foder, et dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, eller et stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevare eller et foder gennem alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled.”

Fødevareforordningen fastsætter minimumskrav til sporbarhed i fødevarekæden. Derudover findes der forordninger, der stiller supplerende krav til sporbarhedsdokumentationen for visse typer fødevarer.

Minimumskravene i fødevareforordningen er etablering af et system til sporing af:

- Hvem har leveret til virksomheden? Hvad er modtaget (varen skal kunne identificeres)? Og hvornår er modtagelsen sket?
- Hvem er der leveret til? Hvad er der leveret (varen skal kunne identificeres)? Og hvornår er der leveret?

3.1 Fødevarevirksomheders ansvar

Virksomheden er efter fødevareforordningens art. 17 forpligtet til at sikre, at den opfylder de krav i fødevarelovgivningen, der er relevante for dens aktiviteter i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled i den virksomhed, som er under deres ledelse. Kravene gælder også for virksomheder under bagatelgrænsen, se mere herom i Fødevarestyrelsens [autorisationsvejledning](#).

Virksomheden skal også selv kontrollere, at de pågældende krav overholdes.

Virksomhederne har således ansvar for at kunne spore deres produkter ét led frem og ét led tilbage.

Hver virksomhed skal være opmærksom på en fyldestgørende levering af oplysninger til sine kunder, dog ikke, hvis der er tale om salg/levering til den endelige forbruger. Det gælder også ved salg/levering til virksomheder, der er under bagatelgrænsen.

3.2 Fødevarestyrelsens ansvar

Fødevarestyrelsen kontrollerer, at virksomhederne overholder reglerne om sporbarhed og har ret til at få de oplysninger, der er nødvendige for at gennemføre kontrollen hos virksomhederne.

Oversigt over relevante forordninger og bekendtgørelser, der indeholder regler om sporbarhed.

Fødevarer	Forord. 178 af 2002 Fødevarer	Forord. 931 af 2011 Animalske	Forord. 1760 af 2000 Oksekød	Forord. 1825 af 2000 Oksekød	Bek. 1281 af 2014 Oksekød	Bek. 1355 af 2015 Mærkning af fødevarer	Forord. 853 af 2004 Hygiejne- bestemmelser Animalske fødevarer	Forord. 854 af 2004 Kontrol Animalske produkter	Forord. 1337 af 2013 Oprindelses- land eller herkomst- sted for fersk, kølet eller frosset svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ	Forord. 1830 af 2003 GMO	Forord. 208 af 2013 Spirer	Forord. 211 af 2013 Certifikat	Bek. 722 af 2015 Eksport af føde- varer	Bek. 1570 af 2016 Veteri- nærkon- trol ved indførsel af ani- malske fødevarer
Fødevarer	X					X							X	
Animalske	X	X				X	X	X					X	X
Oksekød	X	X	X	X	X	X	X	X					X	X
Fersk, kølet eller frosset svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ	X	X				X	X	X	X				X	X
Økologi	X													
GMO	X									X				
Spirer	X					X					X	X		

4. Fødevarer – de generelle krav til sporbarhed

Fødevarer	Forord. 178 af 2002 Fødevarer	Bek. 1355 af 2015 Mærkning af fødevarer

4.1 Sporbarhedskrav til fødevarer

Fødevareforordningens art. 18 indeholder de generelle sporbarhedskrav og gælder for alle fødevarevirksomheder. Fødevarevirksomheder skal være i stand til, at identificere fra hvem og til hvem et produkt/en vare er leveret og hvornår. Sporbarhed handler om at kunne dokumentere *ét skridt tilbage og ét skridt frem*. Som fødevarevirksomhed skal man derfor have et system og procedurer på plads, der sikrer sporbarhedsoplysningerne, og så de kan stilles til rådighed for Fødevarestyrelsen. Der er ikke krav til formatet af system eller procedurer, så det kan fx være virksomhedens regnskabssystem eller et andet system, der indeholder de krævede sporbarhedsoplysninger.

Sporbarhed skal medvirke til at sikre og lette målrettet tilbagetrækning og tilbagekaldelse af fødevarer samt modvirke fødevarsvindel.

4.2 Sammenhæng med mærkningsregler

Fødevarer, der markedsføres, eller som kan forventes at blive markedsført i EU, skal være forsynet med mærkning eller identifikation efter mærkningsreglerne. Disse mærkninger skal bl.a. lette sporbarheden ved hjælp af relevant dokumentation eller information. Disse krav er fastlagt i mærkningsreglerne, som ikke behandles detaljeret i denne vejledning, se afsnit 10 og Fødevarestyrelsens [vejledning om mærkning af fødevarer](#) (mærkningsvejledningen).

4.3 Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?

Fødevarevirksomheder skal have systemer og procedurer, der giver mulighed for, at de krævede sporbarhedsoplysninger kan stilles til rådighed for Fødevarestyrelsen, men der er i art. 18 ikke fastsat krav til formen af systemet, der muliggør dokumentation af sporbarheden, det kan fx være en del af regnskabssystemet eller et andet system. Det afgørende er, at systemet kan dokumentere og tilvejebringe de nødvendige sporbarhedsoplysninger. Det er således op til den enkelte fødevarevirksomhed at organisere og implementere systemet, så det er tilpasset til den enkelte virksomheds aktiviteter og risikoanalyse.

Det er således den enkelte virksomhed, der skal vurdere, hvilket omfang virksomhedens sporbarhedssystem skal have.

Virksomheden kan indrette sit sporbarhedssystem på den måde, som den enkelte virksomhed finder tilstrækkeligt og relevant for den pågældende virksomhed, men dokumentationen af oplysningerne kan fx ske gennem faktura, følgesedler, leverandørdokumentation eller andre former for dokumentation. Det afgørende er, at samtlige oplysninger fremgår. (se efterfølgende afsnit om hvilke oplysninger for hvilke typer fødevarer).

Sporbarhedsoplysningerne kan også opbevares elektronisk, men det skal være muligt at gøre oplysningerne tilgængelige uden unødigt forsinkelse. Der stilles således ikke særlige krav til oplysningernes format, men da hensynet bag reglerne bl.a. er at sikre, at der kan ske en hensigtsmæssig tilbagetrækning eller tilbagekaldelse fra forbrugerne, er det afgørende, at dokumentationen foreligger i en struktureret og samlet form på virksomheden, hvoraf de relevante, krævede oplysninger efter art. 18 i fødevareforordningen fremgår.

Eksempel: Ikke tilstrækkeligt system

Det vil ikke være tilstrækkeligt, at virksomheden fremviser en papkasse med følgesedler og faktura, som Fødevarerstyrelsen så skal forsøge at skabe en sammenhæng i for at kontrollere sporbarhed. En sådan papkasse vil ikke kunne udgøre et "system", bl.a. fordi oplysningerne ikke kan "stilles til rådighed". Der skal derfor være tale om et struktureret system, der er i stand til at levere de nødvendige oplysninger uden unødigt forsinkelse ("on-demand"). Dokumentationen kan således godt sammenstykes fra flere former for oplysninger/systemer fx følgesedler sammenholdt med oplysninger i virksomhedens elektroniske register.

Hvis virksomheden fx anvender faktura eller kvitteringer til dokumentation af sporbarhed, er det derfor vigtigt, at oplysningerne om varerne er tilstrækkelige til at opfylde sporbarhedskravene. Hvis det er nødvendigt at sammenholde fx fakturaens oplysninger med fx følgeseddel eller andet, der er fulgt med varerne, så er det vigtigt, at virksomhedens sporbarhedssystem tager højde herfor.

4.3.1 Leverandøridentifikation

Efter art. 18, stk. 2 skal en virksomhed kunne identificere, hvorfra de har fået leveret en fødevarer, foder, dyr eller stof – altså et leverandøridentifikationskrav. Dette gælder, uanset om der er tale om en virksomhed eller enkeltperson fx en jæger eller en svampesamler, om der er tale om fødevarer eller råvarer. Selvom en samler ikke er registreret som fødevareraktivitet, skal den virksomhed, der har fået leveret fødevarer eller råvarer kunne identificere jægeren eller samleren.

Fødevareraktiviteter, der pakker produkter/fødevarer, skal sikre sporbarhed til leverandøren af varerne.

4.3.1.1 Modtageridentifikation:

Efter art. 18 skal en virksomhed kunne identificere, hvortil de har leveret en fødevarer, foder, dyr eller stof – altså et modtageridentifikationskrav. Hvis en virksomhed leverer fødevarer til en anden fødevareraktivitet skal den kunne identificere denne virksomhed, dette følger af art. 18. Kravet om identifikation af modtageraktiviteten gælder, hvis den leverende virksomhed ved eller har grund til at antage, at modtageren er en fødevareraktivitet. I de fleste tilfælde vil det kunne kontrolleres, om den modtagende virksomhed er en fødevareraktivitet ved opslag på fx findsmiley.dk.

En række fødevareraktiviteter er dog fritaget fra kravet om registrering og vil derfor ikke fremgå af Findsmiley.dk, dette gælder eksempelvis virksomheder under bagatelgrænsen, jf. afsnit 3.1. Kravet om identifikation af modtager gælder dog også for de virksomheder, der leverer til virksomheder under bagatelgrænsen. Leverandøren skal derfor vurdere, om der er tale om salg/levering til en fødevareraktivitet.

I denne vurdering kan følgende elementer inddrages:

- mængden af de leverede varer
- hyppigheden af leverancer
- leverings- og betalingsformen
- karakteren af leverancerne og
- kendskab til den handlende.

4.3.2 Partistørrelse

Fødevarerforordningen stiller ikke krav om, hvordan virksomhederne skal etablere partier, men det følger af mærkningsreglerne, at fødevarer skal være mærket med oplysning om, hvilket fødevarerparti de tilhører, jf. mærkningsbekendtgørelsens § 16. Fødevarer, som markedsføres i EU, skal indeholde oplysninger til identifikation af et bestemt parti, uanset om varen er importeret eller er fremstillet i EU, efter art. 1 stk. 1 i direktiv 91/2011.

Afgrænsning af partier er essentielt for god sporbarhed. Virksomheden bærer således ansvaret for størrelsen af de partier, den etablerer og må foretage en konsekvensanalyse af, hvor store partier virksomheden kan håndtere praktisk og økonomisk at tilbagekalde, hvis det bliver nødvendigt.

Virksomheden definerer selv partistørrelser på sine produkter. Virksomhedens detaljeringsgrad for partiadskillelse (identifikation af partier) i sporbarhedssystemet vil derfor kunne få stor betydning for virksomheden. Det følger af fødevarerforordningens art. 14, stk. 6, at et parti i sin helhed betragtes som farligt, med mindre det kan bevises, at det ikke er hele partiet, der er farligt.

4.3.2.1 Bulk:

Produktionsvirksomheder, der modtager ingredienser i bulk, vil, for at kunne afgrænse omfanget af deres partier, være nødt til at anvende fx leveringstidspunkter for den pågældende leverance af bulk-ingrediensen, stedet for oplagring samt fx mængde og vægt af leveringen. Virksomheder, der anvender bulk-produkter, kan alene definere et parti af blandinger af leveringer ved at have angivet en nærmere defineret periode (datoer) for afgrænsning af partierne.

4.3.2.2 Partistørrelse – god praksis:

Fordi det er op til den enkelte virksomhed at fastlægge partistørrelser, kan der ikke opstilles krav til, fx hvor store fødevarerirksomheders partier må være. For at have et effektivt sporbarhedssystem er det imidlertid en god idé, at virksomheden foretager en klar afgrænsning af partier.

Engrosvirksomheder kan fx overholde pligten til partiopdeling ved at videreføre producentens partiopdeling.

Hvis en virksomhed derimod fx har dannet et nyt parti med olivenolie fra flere forskellige leverandører, så skal hele dette nye parti trækkes tilbage, hvis en olivenolie fra én af leverandørerne skal tilbagetrækkes.

Hvis virksomheden fx kan dokumentere at kun dele af partiet, fx olie fra én enkelt af de leverancer, som er en del af det nye parti, er farligt, og det fx er muligt at udskille leverancerne ved hjælp af fx særlige identifikationsparametre samt prøver m.v., så kan der gives tilladelse fra Fødevarerstyrelsen til, at kun den berørte del af partiet tilbagetrækkes, jf. art. 14, stk. 6. Det vil således afhænge af den enkelte virksomheds sporbarhedssystem og håndtering af parti-sammenlægninger, om virksomheden kan undlade at trække hele det nydannede parti tilbage.

4.3.3 Intern sporbarhed – god praksis

Der er ikke krav om intern sporbarhed i fødevarerforordningen. En fødevarerirksomhed har derfor ikke pligt til at etablere eller dokumentere en forbindelse mellem indgående og udgående produkter. Dette gælder, uanset om der er tale om færdigpakkede eller ikke-færdigpakkede varer. Det vil altså sige, at der ikke er krav om sporbarhedsinformation om, hvordan leverancer er blevet delt op for at skabe nye partier eller fx hvilket parti sukker, der er anvendt i de færdige småkager.

Hvis en virksomhed anvender intern sporbarhed, vil det imidlertid være muligt for virksomheden at afgrænse omfanget af en evt. tilbagetrækning og på den måde mindske omkostningerne for den enkelte virksomhed, fordi virksomheden er i stand til at identificere præcis i, hvilken vare det farlige produkt er anvendt fx pga. produktions-tidspunkt, recept samt arbejdssedler for anvendte parti på råvare.

I sådanne tilfælde er det derfor muligt for virksomheden at afgrænse omfanget af en tilbagetrækning, jf. fødevarerforordningens art. 14, stk. 6. Det er således op til den enkelte fødevarerirksomhed at afgøre, om der skal være intern sporbarhed i virksomheden, og derfor er det også op til virksomheden at bestemme, hvordan systemet i det tilfælde skal indrettes, og hvad det skal omfatte. Mange virksomheder vælger fx at afgrænse de anvendte råvarer og ingredienser, som er anvendt i én dags produktion med fx en "produktionsdato", "bedst før" eller "sidste anvendelsesdato" og evt. yderligere afgrænsning ved fx lot-nummer eller andet, der kan hjælpe til identifikation af det fejlbehæftede parti.

4.4 Krav til sporbarhedsdokumentation

Art. 18 præciserer ikke, hvilke oplysninger, der skal opbevares af virksomhederne, men for at opfylde målet med bestemmelsen, skal virksomheden ifølge EU-Kommissionens vejledning som minimum være i besiddelse af følgende oplysninger:

1. Leverandørens navn, adresse og identifikation af de leverede varer
2. Kundens navn, adresse og identifikation af de leverede varer
3. Dato og om nødvendigt tidspunkt for transaktion eller levering
4. Mængde, hvor det er relevant eller antal.

En fødevarevirksomhed skal kunne identificere enhver, som virksomheden har modtaget fødevarer eller råvarer fra. Dette leverandør-identifikationskrav, jf. art. 18, stk. 2 handler om både den *fysiske strøm* (altså hvilken fysisk "vej" fødevaren eller råvaren har været) og den *juridiske vej* (ejerforholdet) altså hvem, der har markedsført fødevarerne. Der er naturligvis kun krav om dokumentation for ét led tilbage og ét led frem.

Eksempel: melleghandler, der ikke har haft varerne i sin besiddelse

Hvis en virksomhed har modtaget fødevarer fra en melleghandler, som ikke har haft varerne i sin besiddelse, men som alene har "markedsført" fødevarerne, så er det melleghandleren, der er "leverandøren" og dermed den, der er *ét skridt tilbage* virksomheden.

Leverandørens "navn" forstås som navnet på den fødevarevirksomhed, der har markedsført/leveret varen, eller navnet på den enkeltperson (fx en jæger eller samler), der har markedsført/leveret varen.

Det er desuden nødvendigt, at sporbarhedsdokumentation indeholder oplysninger om, hvem der har modtaget varerne. Der gælder ikke krav om sporbarhed fra en fødevarevirksomhed til den endelige forbruger, og derfor er detailvirksomheder i forbindelse med salg til den endelige forbruger undtaget fra kravet om fremadrettet sporbarhed, altså hvem de har leveret/solgt varen til.

Eksempel: Kassebon fra supermarked som dokumentation

I udgangspunktet vil en kassebon fra et supermarked ikke være tilstrækkelig sporbarhedsdokumentation for modtagelse/køb af en fødevare, fordi det ikke på kassebonen står, hvem der har modtaget/købt varen. Dermed er kravet om dokumentation for modtageren af varerne ikke opfyldt. Dette indebærer en særlig udfordring for såvel de detailvirksomheder, der køber hos detailvirksomheder, som de detailvirksomheder der sælger til detailvirksomheder. Det kan derfor være nødvendigt, at der udarbejdes en særskilt faktura til køberen. Afhængig af den konkrete virksomhedstype (fx lejlighedsvis arrangement) kan en kassebon være tilstrækkelig, hvis den kombineres med andre oplysninger som fx et kredit slip fra virksomhedens kreditkort.

En virksomhed skal kunne dokumentere, hvorfra varerne er modtaget og i hvilke mængder. Dokumentationen skal foreligge som fx følgesedler, fakturakopier, i elektroniske registre, opdaterede leverandøroversigter el.lign.

Eksempel: Ejerskifte

Ved ejerskifte af en fødevarevirksomhed er der ikke tale om en "ny" virksomhed, men en eksisterende virksomhed, som blot skifter ejer, jf. autorisationsvejledningen, dvs. virksomheden som sådan videreføres. Varerne, hvis disse som led i ejerskiftet bliver "overtaget" af den nye ejer, har således ikke skiftet virksomhed (der er ikke noget, der er kommet ind, eller gået ud af virksomheden), men der er "blot" tale om en ny ejer. I disse tilfælde skal den oprindelige sporbarhedsdokumentation (evt. i form af kopier) fra den tidligere ejer fortsat være tilgængelig i virksomheden, da det er denne dokumentation, der kan dokumentere modtagelsen i virksomheden. Det vil ikke være muligt at dokumentere sporbarhed ved en overdragelsesaftale med lagerbeholdning, da der ikke er tale om en *fysisk strøm* af varerne, men alene tale om et ejerskifte.

Tilsvarende vil finde anvendelse, hvis en kurator indtræder i et konkursbo og markedsfører fødevarerne.

Det er vigtigt, at der fx skelnes mellem lagre og lagerhoteller i forhold til, hvem der har ansvaret for at dokumentere sporbarhed på de oplagrede varer. Ved lagerhoteller lejer fødevarevirksomheder plads til at oplagre egne varer, og dem, der er oplæggere af varerne, håndterer dem selv. Lagerhotellet har dermed ikke ansvar for varerne og skal derfor heller ikke have sporbarhedsoplysninger tilgængelige.

I lagre, hvor lagervirksomheden står for håndteringen af varerne, har lagret overtaget ansvaret for varerne og skal derfor kunne dokumentere sporbarhed på varerne.

Hvis en virksomhed fx anvender egne transportører eller eget lager, og hvor det er en integreret del af den pågældende fødevarevirksomhed (altså samme p-enhed), skal fødevarevirksomheden i sin helhed kunne overholde art. 18.

Eksempel: sporbarhed under transport

Hvis en virksomhed transporterer egne varer med egne biler, så stilles der ikke krav om sporbarhedsdokumentation i bilen under transporten. Dette gælder også, hvis der er tale om direkte salg fra virksomhedens egen bil med egne varer. Her vil det være tilstrækkeligt, at der udarbejdes sporbarhedsdokumentation ved det umiddelbare salg, altså leveringstidspunktet. Dette skal være beskrevet i virksomhedens procedurer.

Hvis der er tale om en selvstændig transportør, der transporterer varer mellem to virksomheder, skal sporbarhedsdokumentationen være til stede i bilen fx følgesedler eller fragtbrev indeholdende de relevante oplysninger. Det samme gælder fx et lager eller et frysehus, der ikke er en del af den pågældende virksomhed.

Hvis der fx er tale om et lagerhotel/frysehus, der ikke er en del af den pågældende virksomhed, skal lagerhotellet/frysehuset således selv kunne dokumentere sporbarhedskravene, fordi de er en del af varens *fysiske strøm*.

Eksempel: Et CVR-nummer med flere P-numre

Hvis en virksomhed, altså ét CVR-nr. fx har 2 eller flere p-enheder/p-numre registreret under samme CVR-nr., så skal der kunne dokumenteres sporbarhed mellem de forskellige produktionsenheder (p-enheder/p-numre) inden for samme juridiske enhed (CVR-nr.). Dette skyldes, at kravet om sporbarhed går på *ind* og *ud* af virksomheden, og der her er tale om varers *fysiske strøm* mellem flere virksomheder, selvom de hører under samme juridiske enhed (CVR-nr.).

Hvis en virksomhed, fx et bageri (CVR-nr.) af bygningsmæssige årsager har placeret selve bageriudsalget (p-nummer) længere nede ad gaden, vil det i praksis udgøre en virksomhed og dermed ikke krav om sporbarhed. Tilsvarende vil en slagter, som i juletiden har en lille bod på byens nærliggende julemarked, heller ikke skulle dokumentere sporbarhed mellem disse, fordi det vil blive betragtet som en integreret del af virksomheden, altså hvis der er tale om ét p-nummer. Hvis slagteren derimod laver et slagteriudsalg i den nærliggende by, vil der kræves sporbarhed mellem slagteren og dette slagteriudsalg.

Hvis der etableres endnu et bageriudsalg eller et slagteriudsalg (flere p-numre pr. CVR-nr.), vil der være krav om sporbarhed.

I et supermarked, som typisk udgør ét p-nummer, vil der ikke være krav om sporbarhedsdokumentation mellem fx slagteren og delikatessen, da dette vil være intern sporbarhed, som ikke er et krav, når det gælder fødevarer.

Eksempel: Flere CVR-numre på samme adresse

Hvis der fx er 2 CVR-numre registreret på samme adresse, er disse selvstændige virksomheder (juridiske enheder). Derfor skal hver virksomhed have klar adskillelse og dokumentation af sporbarhed for de varer, der hører til under det enkelte CVR-nr.

4.4.1 CVR-nummer – god praksis

Foruden leverandørens navn og adresse er det en god idé, at virksomhedens CVR-nr. fremgår af sporbarhedsdokumentationen, uanset om der er tale om en følgeseddel, faktura eller andet. Hvis sporbarhedsdokumentationen er en faktura, er det efter årsregnskabsloven et krav, at CVR-nr. eller CPR-nr. fremgår. CVR-nr. er én af de vigtigste identifikationsfaktorer for Fødevarestyrelsens sporbarhedskontrol, fordi der er tale om en entydig identifikation af leverandøren – altså i relation til hvilken CVR-registreret virksomhed, varerne er leveret fra og tilsvarende, hvilken CVR-registreret virksomhed varerne er leveret til. Hvis der er tale om et CVR-nr. med p-enheder/p-numre, så skal den eksakte adresse på den pågældende leverandør (afsender) eller modtager også fremgå af dokumentationen, så den *fysiske strøm* af varerne tilstrækkeligt kan identificeres.

4.4.2 Identifikation af varerne

Art. 18 indebærer, at varerne skal kunne identificeres, således at der skabes et link mellem den pågældende vare og leverandøren af varen. Identifikationen skal gøre det muligt at følge sporet på varen både frem og tilbage. Det skal være tilstrækkeligt til at sikre en fyldestgørende identifikation herunder som minimum kravene i mærkningsbekendtgørelsens § 16. Det betyder, at fødevarer bl.a. skal være mærket med oplysning om, hvilket fødevarerparti

de tilhører. Dette betyder, at den der fremstiller, tilvirker eller pakker en fødevarer, eller den forhandler inden for EU, der først sælger den, foretager afgrænsningen af fødevarerpartiet og mærkningen med partiidentifikation.

Hvis en virksomhed modtager den samme type vare fra flere forskellige leverandører, er det nødvendigt, at det tilstrækkeligt kan identificeres, hvilke varer der er modtaget fra hvilken leverandør ved hjælp af fx en udførlig beskrivelse af varen, et lot.nr. eller andet, der kan identificere partiet.

Eksempel: Identifikation af varer

Det er fx ikke tilstrækkelig identifikation af varerne, hvis der af sporbarhedsdokumentationen alene fremgår, at der er tale om bland-selv-slik eller frugt som flerbetegnelse. Det kan af dokumentationen fx fremgå, at der er tale om ”jordbær skumsvampe” eller Pink Lady med mængdeangivelse. Identifikationen kan også bestå af andre oplysninger, der kan adskille varen fra andre partier af samme vare, fx holdbarhedsdato, lot-mærkning/batch-nr., vægtenhed eller andet, der på en sikker måde identificerer det pågældende slik og adskiller det tydeligt fra andet bland-selv-slik eller Pink Lady æblerne fra andre æbler.

4.5 Opbevaring af sporbarhedsinformation:

Art. 18 angiver ikke noget mindstetidsrum for opbevaring af sporbarhedsdokumentation. Fordi handelsdokumenter normalt registreres for en periode på 5 år for skattekontrol, menes dette tidsrum i forhold til sporbarhedsregistreringerne i udgangspunktet at kunne opfylde målet i art. 18 jf. EU-Kommissionens vejledning. Dette udgangspunkt kan fraviges ud fra en konkret vurdering, hvis der fx er tale om:

1. letfordærlige varer, der har sidste anvendelsesdato på mindre end 3 måneder eller uden en bestemt dato, og som er bestemt til levering til den endelige forbruger (altså ikke til en fødevareraktivitets forarbejdning), så kan opbevaring af sporbarhedsoplysninger i en periode på 6 måneder efter fremstillings- eller leveringsdato anses for tilstrækkeligt.
2. andre produkter med en ”bedst før”-dato, så vurderes det tilstrækkeligt, hvis sporbarhedsoplysningerne opbevares i holdbarhedsperioden plus 6 måneder.

For fødevarer, der har en betydelig længere holdbarhed som fx vin, vil den generelle regel om 5 år kunne anvendes.

Ifølge EU-Kommissionens vejledning skal virksomheden have oplysningerne på en struktureret måde, og de bør være så tilstrækkeligt organiserede, at de på tilsynsmyndighedens anmodning kan gøres tilgængelige.

4.6 Kontrol af sporbarhed

Fødevarestyrelsen fører kontrol med sporbarhed på fødevarer.

Sporbarhedsdokumentationen skal følge med varerne og skal derfor være tilgængelig i virksomheden fra det tidspunkt, hvor varerne er leveret. Dette gælder uanset om dokumentationen sker i form af en skriftlig følgeseddel eller dokumentation, som fremsendes/er til rådighed elektronisk til virksomheden.

Det er ikke et krav, at der kan fremvises en faktura, men de oplysninger, der følger med varerne, skal være tilstrækkelige til at opfylde sporbarhedskravene i art. 18, som er beskrevet ovenfor i afsnit 4.4.

Oplysningerne skal på forlangende kunne vises til Fødevarestyrelsen uden unødigt forsinkelse (”on-demand”). Dette gælder ikke kun, hvis der er problemer ved et produkt, men også når Fødevarestyrelsen foretager kontrol af, om og hvordan virksomhedens sporbarhedssystem og procedurer virker.

Udgangspunktet er derfor, at den enkelte fødevareraktivitet umiddelbart skal kunne fremvise tilstrækkelig sporbarhedsdokumentation, når Fødevarestyrelsen anmoder om det.

Når Fødevarestyrelsen ved kontrol konstaterer, at der ikke kan dokumenteres sporbarhed, fx fordi sporbarhedsdokumentationen ikke er tilstrækkelig, eller fordi der slet ikke er sporbarhedsdokumentation tilgængelig, så er fødevareren i udgangspunktet ulovlig og må derfor ikke omsættes/markedsføres m.v.

Fødevarestyrelsen vil i disse tilfælde i udgangspunktet beslaglægge fødevarerne/råvarerne indtil virksomheden fremlægger tilstrækkelig sporbarhedsdokumentation. Det betyder, at varerne ikke kan markedsføres, flyttes eller andet indtil Fødevarestyrelsen har modtaget den krævede sporbarhedsdokumentation. Såfremt virksomheden ikke kan dokumentere sporbarhed på varerne og dermed lovliggøre dem, vil varerne skulle destrueres. Desuden kan virksomheden få en sanktion for manglende overholdelse af sporbarhedsreglerne. Ved gentagne overtrædelser anvendes eskalerende myndighedsudøvelse.

4.7 Madspild/donationer

Ved donationer fra fødevarer virksomheder til andre fødevarer virksomheder skal der foreligge fuld sporbarhedsdokumentation i overensstemmelse med kravene i art. 18, se afsnit 5.3. Der er således krav om samme sporbarhedsdokumentation af fødevarer, uanset om de sælges eller doneres. Den donerende virksomhed skal med sikkerhed kunne oplyse, hvem der har modtaget de pågældende varer, og varerne skal være tilstrækkeligt identificerede i den medfølgende sporbarhedsdokumentation. Modtageren af de donerede varer skal ligeledes kunne dokumentere, fra hvem og hvad de har fået leveret.

Ved donation til den endelige forbruger er der ikke krav om, at virksomheden skal kunne dokumentere sporbarhed i forhold til modtageren af de donerede varer. I tilfælde af tilbagetrækning eller tilbagekaldelse, se Fødevarestyrelsens [tilbagetrækningsvejledning](#).

Hvis den donerende virksomhed har doneret til en anden fødevarer virksomhed, skal den donerende virksomhed stadig tilstrækkeligt kunne identificere, hvilke varer der er doneret til hvem fx i tilfælde af en tilbagetrækning.

5. Animalske fødevarer

Animalske fødevarer	Forord. 178 af 2002 Fødevarer	Forord. 931 af 2011 Animalske	Bek. 1355 af 2015 Mærkning af fødevarer	Forord. 853 af 2004 Hygiejnebestem- melser animalske fødevarer	Forord. 854 af 2004 Kontrol animalske produkter	Bek. 1660 af 2015 Veterinærkontrol ved indførsel af animalske fødevarer

5.1 Krav til virksomheder med animalske fødevarer

Forordning nr. 931/2011 fastlægger de skærpede sporbarhedskrav til leverandøroplysninger, som gælder for animalske fødevarer. Denne forordnings krav gælder ud over de generelle sporbarhedskrav i fødevarerforordningens art. 18. Forordningen tilsigter forbedret partisporbarhed for animalske fødevarer, fordi tidligere fødevarerkriser har vist, at fødevarer virksomhedsledere generelt ikke råder over de oplysninger, der er nødvendige for at sikre, at deres systemer til identifikation af håndtering og opbevaring af fødevarer er passende, særligt inden for sektoren for animalske fødevarer.

Forordningen gælder for alle tænkelige forarbejdede såvel som uforarbejdede animalske fødevarer, herunder honning og æg, mejeriprodukter og alle andre fødevarer, som er omfattet af hygiejneforordning 853/2004.

Forordningen gælder ikke for fødevarer, der indeholder både vegetabiliske produkter og forarbejdede animalske produkter, hvis de animalske dele af produktet/ingredienser var forarbejdet *før* sammenblandingen med vegetabiliske produkter.

5.2 Sammenhæng med anden lovgivning

Mærkningsbekendtgørelsen stiller krav til mærkning på varen med fx lot-nummer m.v. Se afsnit 10. Der gælder desuden særlige mærkningskrav for visse typer af animalske fødevarer, disse regler behandles ikke detaljeret i denne vejledning.

Veterinærkontrolbekendtgørelsen stiller krav til modtagevirksomheder (ved samhandel), der løbende skal føre et register over modtagne fødevarer omfattet af reglerne. Der er krav til, hvilke oplysninger registreret skal indeholde. Oplysningerne ajourføres dagligt, og de skal opbevares i minimum 3 år.

Modtagevirksomheden skal kunne vise følgende oplysninger:

- En nøjagtig beskrivelse af fødevareren, herunder oplysninger om oprindelsesland og forarbejdningsevne(somhed(er)).
- En reference der identificerer partiet, batchen eller sendingen, afhængig af hvad der er relevant, herunder i hvert fald produktkategori, antal kolli og partiets totale nettovægt.
- Navn og adresse på den fødevarer virksomhed, hvorfra fødevareren er blevet afsendt.
- Navn og adresse på eksportøren, hvis denne ikke er den samme som den fødevarer virksomhed, hvorfra fødevareren er blevet afsendt.
- Navn og adresse på den fødevarer virksomhed hvortil fødevareren er afsendt.
- Navn og adresse på importøren hvis denne ikke er den samme som den fødevarer virksomhed, hvortil fødevareren er afsendt.
- Afsendelsesdatoen såvel som (forventet) dato for modtagelsen.

5.3 Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?

Hvis virksomheden leverer eller modtager animalske varer, der er omfattet af forordningen, skal virksomhedens sporbarhedssystem og procedurer sikre yderligere dokumentationskrav end dem, der er fastlagt i art. 18 i fødevarereforordningen. Der er fortsat ikke krav om dokumentation for sporbarhed, når det drejer sig om levering til den endelige forbruger.

5.4 Krav til sporbarhedsdokumentation

Hvis en fødevarer virksomhed skal levere animalske fødevarer, som er omfattet af forordningen, så skal virksomheden sikre sig, at følgende oplysninger fremgår af den medfølgende sporbarhedsdokumentation, når der leveres varer til en anden fødevarer virksomhed.

Alle oplysningerne skal fremgå af dokumentationen ud over de oplysninger, der kræves efter fødevarereforordningens art. 18. Desuden skal oplysningerne i nødvendigt omfang ajourføres dagligt og skal som minimum opbevares, indtil det med rimelighed kan antages, at fødevareren er blevet forbrugt:

- En nøjagtig beskrivelse af fødevareren (skal kunne tjene til identifikation af den pågældende vare)
- Fødevarerens omfang *eller* mængde
- Navn og adresse på den fødevarer virksomhed, som har leveret fødevareren
- Navn og adresse på afsenderen (ejereren) af fødevareren, hvis denne ikke er den samme som den fødevarer virksomhed, som har leveret fødevareren
- Navn og adresse på den fødevarer virksomhed, som fødevareren er leveret til
- Navn og adresse på modtageren (ejereren) af fødevareren, hvis denne ikke er den samme som den fødevarer virksomhed, som fødevareren er leveret til
- En reference, der identificerer partiet, batchen eller sendingen og
- Afsendelsesdatoen

Desuden skal denne dokumentation kunne forevises Fødevarerstyrelsen umiddelbart uden unødige forsinkelse, hvis der anmodes om det.

Det er op til den enkelte fødevarer virksomhed, der leverer animalske fødevarer, i hvilket format oplysningerne foreligger, men de skal være tilgængelige på leveringstidspunktet i den virksomhed, der har modtaget varerne.

Sporbarhedskravene i art. 3 i forordning 931/2011 skal også kunne dokumenteres hos modtageren af varerne, fordi forordningen supplerer fødevarereforordningens art. 18, som i stk. 2 beskriver, at virksomheder skal kunne

dokumentere, hvorfra de har fået en vare leveret. 931/2011 fastlægger således de sporbarhedsoplysninger, som modtager skal have fra sin leverandør og som derfor også skal kunne fremvises, når Fødevarestyrelsen anmoder om det.

Eksempel: Navn og adresse på lastested

Hvis grossist Knud køber frisk mælk fra producent B, som grossist Knud sælger til Købmand Madsen, og mælken fragtes direkte fra producent B til købmand Madsen, skal sporbarhedsdokumentationen, der følger med mælken ved levering, både indeholde oplysning om navn og adresse på grossist Knud og navn og adresse på producent B.

For at de krævede oplysninger til enhver tid skal være tilgængelige kræves det i sagens natur, at oplysningerne er elektroniske eller gøres tilgængelig elektronisk.

Den indgående faktura eller andet relevant sporbarhedsdokumentation skal indeholde en reference, der identificerer partiet/batchen eller sendingen, afhængigt af hvad der er relevant, så den kompetente myndighed kan se, at det pågældende parti er leveret til virksomheden.

Referencen skal være entydig, det betyder, at der skal være en entydig forbindelse mellem den registrerede reference og de fysiske varer. Det er virksomheden selv, der bestemmer opbygning af referencen. Der er ikke krav om, at lot.nr., produktionsdato eller lignende skal fremgå på både ledsagedokumenter og på selve varen, men virksomheden skal kunne dokumentere, hvordan referencen er dannet og sammenhængen til den relevante vare.

Eksempel: Nøjagtig beskrivelse af varen, herunder evt. varebetegnelsen

En "nøjagtig beskrivelse" af fødevaren betyder, at der sker en vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det er vigtigt, at beskrivelsen af varen i sporbarhedsdokumentationen er dækkende, så det ikke kan misforstås, hvilke varer der er leveret. Har man en kasse med fx 10 oksemørbrad, vil det være relevant at beskrive en kasse med fx antal eller kg. For en kasse med 10 kg kyllingevinger vil det ikke være naturligt med antal stk. Hvis der er tale om større mængder, kan beskrivelsen gøres mere overordnet, så det fx er 1 palle (altså omfang) med oksemørbrad.

Der er efter art. 3, stk. 2 krav om, at oplysninger krævet efter forordning 931/2011, skal stilles til rådighed *ud* over de oplysninger, som kræves efter andre relevante bestemmelser i EU-lovgivningen om sporbarhed for animalske fødevarer. For fødevarer med andet oprindelsesland end Danmark er der således udover en "nøjagtig beskrivelse af fødevaren", jf. art. 3, stk. 1, litra a i forordning 931/2011 også yderligere krav i henhold til forordning 853/2004.

I forhold til koncerner/kæder er kravene til sporbarhed for animalske fødevarer de samme, som hvis der er tale om *fysisk strøm* af varer mellem to uafhængige fødevarevirksomheder. Enhver fødevarevirksomhed, fx detailbutik, dets lager m.v., er selvstændige fødevarevirksomheder, der hver især skal kunne dokumentere den *fysiske strøm* af fødevarerne (ét led tilbage og ét led frem medmindre der er tale om salg til den endelige forbruger). Det betyder derfor, at den enkelte detailbutik skal kunne dokumentere, hvorfra (fx fra deres centrallager), den har modtaget den pågældende fødevarer, og dokumentationen skal indeholde de oplysninger, som fremgår af forordningen 931/2011 om fx tilstrækkelig identifikation og en reference, der identificerer partiet, batchen eller sendingen. Det fratager således ikke den enkelte detailvirksomhed ansvaret for at dokumentere sporbarhed på animalske fødevarer på samme måde som alle andre fødevarevirksomheder, selvom detailvirksomheden har modtaget varerne fra deres centrallager.

5.5 Sammenhæng med anden lovgivning

Markedsføring af fødevarer af animalsk oprindelse forudsætter mærkning med sundhedsmærke eller identifikationsmærke i henhold til art.5 i hygiejneforordningen for animalske fødevarer (forordning (EF) nr. 853/2004). Se Fødevarestyrelsens [hygiejnevejledning](#).

6. Krav til virksomheder med svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ

Forordningen om angivelse af oprindelsesland eller herkomststed for fersk, kølet eller frosset svine-, fåre- og gedekød samt fjerkræ indeholder i art. 3 krav til sporbarheden for fersk, kølet eller frosset svine-, fåre- og gedekød, samt fjerkræ, der er omfattet af bilag XI til forordning nr. 1169/2011. Herefter skal fødevarevirksomheder i hver fremstillings- og distributionsfase indføre og anvende et identifikations- og registreringssystem for kødet.

Systemet skal sikre:

- At der er forbindelse mellem kødet og dyret eller gruppen af dyr, hvor kødet stammer fra. På slagtestadiet er dette slagteriets ansvar.
- At de oplysninger, der er nævnt i art. 5-7 videregives, hvis det er relevant (passende) sammen med kødet, til virksomheder i de efterfølgende fremstillings- og distributionsfaser.

Identifikations- og registreringssystemet skal endvidere registrere, hvor det er relevant (passende), dyr, slagtekroppe og udskærings ankomst og afgang fra fødevarevirksomheden. Det er fødevarevirksomhederne selv, der er ansvarlige for anvendelsen af identifikations- og registreringssystemet i den fremstillings- og distributionsfase, hvor virksomheden befinder sig.

I forlængelse af ansvarsfordelingen fremgår det, at den fødevarevirksomhed som pakker eller mærker kødet i medfør af art. 5-7 sikrer, at der er overensstemmelse mellem den batchkode, som identificerer kødet over for forbrugerne eller storkøkkenet og så de pågældende parti kød, hvor pakningen eller det mærkede parti stammer fra. Alle pakker med samme batchkode skal have de samme oplysninger efter art. 5-7.

7. Oksekød og oksekødsprodukter, herunder kalv

Oksekød	Forord. 178 af 2002 Fødevarer	Forord. 931 af 2011 Animalske	Forord. 1760 af 2000 Oksekød	Forord. 1825 af 2000 Oksekød	Bek. 1355 af 2015 Mærkning af fødevarer	Forord. 853 af 2004 Hygiejnebestemmelser animalske fødevarer	Forord. 854 af 2004 kontrol animalske produkter

7.1 Krav til virksomheder med oksekød og oksekødsprodukter

Forordning nr. 1760/2000 for identifikation og registrering af kvæg omfatter krav om mærkning af det enkelte dyr, elektroniske databaser, dyrepas og individuelle lister på hver enkelt bedrift. Reglerne er mere detaljerede, end sporbarhedskravene. EU-Kommissionen og Fødevarestyrelsen skal have adgang til disse oplysninger. Se [mærkningsvejledningen](#).

Kommissions forordning 1825/2000 til 1760/2000 vedrører mærkning af oksekød og oksekødsprodukter og fastlægger, at virksomheder i deres trin i produktions- og afsætningskæden skal anvende en identifikations- og registreringsordning.

8. Spirer/frø til spiring

Spirer defineres som et produkt, der er fremstillet ved spiring af frø og deres udvikling i vand eller et andet medium, høstet før udvikling af rigtige blade og beregnet til at spises helt, inklusive frøet.

Spirer	Forord. 178 af 2002 Fødevarer	Forord. 208 af 2013 Spirer	Forord. 211 af 2013 Certifikat	Bek. 1355 af 2015 Mærkning af fødevarer

8.1 Krav til fødevarer virksomheder med spirer og frø beregnet til produktion af spirer

Forordning 208/2013 fastsætter bestemmelser, der skal sikre sporbarheden af spirer og frø, der er beregnet til produktion af spirer. Forordningens krav til sporbarhed omfatter ikke spirer, der har fået en behandling, som fjerner mikrobiologiske farer (Salmonella spp. og E. coli VTEC), og som er i overensstemmelse med EU-lovgivningen. For disse spirer gælder derimod alene fødevarerforordningens almindelige sporbarhedskrav i art. 18.

8.2 Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?

Der er ikke krav til, hvilket format oplysningerne skal registreres i, men det forudsættes, at oplysningerne skal være lette at genfinde både for den virksomhed, der producerer, tilvirker eller distribuerer, men også for den fødevarer virksomhed, som har fået frøene eller spirerne leveret. Oplysningerne skal ifølge reglerne videregives dagligt af fødevarer virksomhedslederne. Det forudsættes, at oplysningerne ajourføres dagligt og som minimum opbevares i et tilstrækkeligt tidsrum efter, at det antages, at spirerne er blevet forbrugt, se afsnit 4.5. Daglig opdatering må forudsætte, at der er sket levering eller modtagelse den pågældende dag. Desuden skal oplysningerne kunne afgives til Fødevarerstyrelsen uden unødigt forsinkelse, hvis der anmodes herom.

8.3 Krav til sporbarhedsdokumentation

Fødevarer virksomhedsledere skal i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled sikre, at følgende oplysninger vedrørende batches af frø beregnet til produktion af spirer eller batches af spirer kan dokumenteres. Fødevarer virksomhedslederen sikrer også, at de oplysninger der er nødvendige for at overholde disse bestemmelser, videregives til den fødevarer virksomhed, som frøene eller spirerne leveres til:

- En nøjagtig beskrivelse af frøene eller spirerne, herunder plantens taksonomiske navn.
- Omfanget eller mængden af de leverede frø eller spirer
- Navn og adresse på den fødevarer virksomhed, der har afsendt frøene eller spirerne
- Navn og adresse på afsenderen (ejeren), hvis det er en anden end den fødevarer virksomhed, der har afsendt frøene eller spirerne
- Navn og adresse på den fødevarer virksomhed, hvortil frøene eller spirerne er afsendt
- Navn og adresse på modtageren (ejeren), hvis det er en anden end den fødevarer virksomhed, som frøene eller spirerne er afsendt til
- En reference, der identificerer batchet, hvis det er relevant.
- Afsendelsesdatoen.

Sporbarhedsoplysningerne skal være til stede hos fødevarer virksomheden for tidspunktet for leveringen af frøene eller spirerne.

For at opfylde forordningens formål med at sikre en entydig identifikation af planten, er det afgørende, at den danske betegnelse er tilstrækkeligt dækkende til, at det er muligt for forbrugeren at vide, hvad de køber. Forordning 1169/2011 om fødevarer information til forbrugeren, der ikke har med sporbarhed at gøre, men som vedrører Fødevarer information til forbrugeren beskriver i art. 17 og art. 2, hvad der forstås ved varebetegnelsen. Varebetegnelsen for en fødevarer er dens betegnelse ifølge forskrifterne. Hvis en sådan betegnelse ikke findes, er varebetegnelsen for fødevareren dens "sædvanlige betegnelse" eller, hvis der ikke findes en "sædvanlig betegnelse", eller den sædvanlige betegnelse ikke anvendes, anføres en "beskrivende betegnelse" for fødevareren. For eksempel kan "mungbønner" fint betragtes som den sædvanlige betegnelse for "Vigna radiata".

8.3.1 "Nøjagtig beskrivelse" – god praksis

For at lave en nøjagtig beskrivelse af frøene eller spirerne, herunder omfang og mængde, kan det være nødvendigt og i det mindste en god idé at beskrive fx tilstandsform af frøene eller spirerne, opbevaringsforhold, type af indpakningsmaterialet, størrelsen på enkeltpakningerne samt fx pakninger i evt. yderemballage og totalmængde i stykantal og vægt. Det afgørende er, at den enkelte virksomhed præcis kan afgrænse, hvad der udgør den pågældende batch, og at denne reference fremgår af sporbarhedsoplysningerne.

8.3.2 Batch

En batch er ifølge forordningens art. 2, litra b, en mængde spirer eller frø, der er beregnet til produktion af spirer med samme taksonomiske navn, som afsendes fra samme virksomhed til samme bestemmelsessted samme dag. En eller flere batches kan udgøre en sending. Frø med et andet taksonomisk navn der er blandet i samme pakning og beregnet til at blive spiret sammen, og spirer heraf betragtes imidlertid som ét batch.

8.3.3 Certifikatkrav

Ud over de sporbarhedsoplysninger, der kræves registreret for frø beregnet til produktion af spirer eller batches af spirer, skal disse sendinger, når de importeres til EU, ledsages af et certifikat. Dette standardcertifikat fremgår som bilag til forordning 211/2013, og det skal efter denne forordning følge sendingen, til den når sit bestemmelsessted (importøren i EU).

I følge forordning 208/2013 skal enhver fødevarer virksomhed, som importerer frø eller spirer, opbevare certifikatet i et tilstrækkeligt tidsrum efter, at det må antages, at spirerne er blevet forbrugt.

Desuden skal den fødevarer virksomhed, der håndterer de importerede frø beregnet til produktion af spirer, medsende kopi af certifikatet til alle de fødevarer virksomheder, som frøene afsendes til, indtil frøene modtages af producenterne af spirerne.

Certifikatet *skal* derfor følge frø, der er beregnet til produktion af spirer indtil *detailpakningen* finder sted. Derfor skal også mellemandlere, der formidler importerede frø beregnet til spiring fra importøren til den virksomhed, hvor frøene pakkes til detailsalg, medsende kopi af certifikatet.

Krav om certifikat gælder ikke, hvis spirerne har fået en behandling, som fjerner mikrobiologiske farer (*Salmonella* spp. og *E. coli* VTEC), og som er i overensstemmelse med EU-lovgivningen.

9. Genetisk modificerede organismer (GMO)

GMO	Forord. 178 af 2002 Fødevarer	Forord. 1830 af 2003 GMO

9.1 Krav til fødevarer virksomheder med genetisk modificerede organismer og fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer

Forordningens formål er at fremme nøjagtig mærkning, overvåge GMO's indvirkning på miljøet og på sundheden, samt gennemføre relevante risikohåndteringsforanstaltninger som fx tilbagetrækning af produkter. Princippet i GMO-sporbarhedsreglerne er, at den der markedsfører GMO-produkter har ansvaret for at videregive oplysninger til næste led i kæden.

Forordningen finder anvendelse på alle stadier af markedsføringen af følgende produkter:

- Produkter inkl. foder og fødevarer, der består af eller indeholder GMO'er
- Fødevarer, der er fremstillet af GMO'er.

9.2 Hvad skal sporbarhedssystemet kunne?

Virksomhederne skal indføre systemer og standardprocedurer, der i et tidsrum på 5 år efter hver transaktion gør det muligt at opbevare de oplysninger om produkterne, som fremgår af afsnit 9.3. Virksomheden er forpligtet til at opbevare informationerne i 5 år efter, at varen er videresolgt.

Hvis fællesskabslovgivningen indeholder bestemmelser om særlige identifikationssystemer er virksomhederne ikke forpligtet til at opbevare oplysninger, jf. afsnit 9.3, hvis oplysningerne og partinummet klart er angivet på emballagen og oplysningerne om partinummet opbevares i minimum 5 år efter hver transaktion.

Når det drejer sig om første stadium af markedsføringen af et produkt eller på primær fremstilling eller ompakning af et produkt, så skal virksomhedernes sporbarhedssystem imidlertid kunne gøre det muligt at opbevare oplysningerne i minimum 5 år.

Desuden er utilsigtede eller teknisk uundgåelige spor af GMO'er i produkter, der ikke overstiger fastlagte tærskelværdier, ikke omfattet af kravene om oplysninger og sporbarhed.

9.3 Krav til sporbarhedsdokumentation

Efter forordningens art. 4 skal virksomhederne på første stadium af markedsføringen af produkter, der består af eller indeholder GMO'er, sikre at følgende oplysninger videregives *skriftligt* til de virksomheder, der modtager produktet:

- a. at produktet indeholder eller består af GMO'er
- b. den eller de entydige identifikator(er), der er tildelt de pågældende GMO'er.

På alle efterfølgende stadier af markedsføringen af disse produkter sikrer virksomhederne, at ovennævnte oplysninger videregives *skriftligt* til de virksomheder, som modtager produktet.

Hvis produktet består af eller indeholder blandinger af GMO'er og som udelukkende anvendes til fødevarer, som foder eller til forarbejdning, kan oplysningerne i nr. b erstattes af en erklæring fra virksomheden om anvendelsen sammen med en liste over entydige identifikator(er) for samtlige GMO'er, der er indgået i blandingen.

Efter forordningens art. 5, skal virksomhederne ved markedsføring af produkter fremstillet af GMO'er sikre, at følgende oplysninger videregives skriftligt til de virksomheder, der modtager produktet:

- a. angivelse af hver af de fødevearengredienser, som er fremstillet af GMO'er
- b. angivelse af hvert af de fodermidler eller tilsætningsstoffer, som er fremstillet af GMO'er
- c. for produkter, for hvilke der ikke findes en ingrediensliste: angivelse af, at produktet er fremstillet af GMO'er.

Reglerne om GMO er beskrevet mere udførligt i Fødevestyrelsens [vejledning om genetisk modificerede fødevarer](#).

10. Mærkning af fødevarer med lot.nr.

Efter fødeveareforordningens art. 18, stk. 4 skal en føde vare eller et foder, der markedsføres eller som kan forventes at blive markedsført i Fællesskabet, forsynes med en passende mærkning eller identifikation, der letter sporbarheden ved hjælp af relevant dokumentation eller information i overensstemmelse med de relevante krav i mere specifikke bestemmelser. Med hensyn til kravene til mærkning, henvises der til gældende lovgivning på området samt Fødevestyrelsens vejledning om mærkning af fødevarer.

Bekendtgørelse nr. 1355 af 2015 om mærkning af fødevarer m.v. (mærkningsbekendtgørelsen) omfatter mærkning og markedsføring af fødevarer bestemt til salg inden for EU.

Den, der fremstiller, tilvirker eller pakker en føde vare, eller den forhandler, inden for EU, der først sælger den, foretager afgrænsningen af fødevearepartiet og mærkningen med lot.nr. eller tilsvarende.

Som udgangspunkt er både færdigpakkede- og ikke-færdigpakkede fødevarer omfattet af krav om lot-mærkning, jf. mærkningsbekendtgørelsens § 16, der angiver, hvilket fødevarerparti varen tilhører.

En færdigpakket fødevarer er en vare, som udbydes til salg til den endelige forbruger og til storkøkkener, og som består af en fødevarer samt den emballage, hvori den blev pakket, inden den blev udbudt til salg, uanset om emballagen omslutter fødevareren helt eller delvis, men dog på en sådan måde, at indholdet ikke kan ændres, uden at emballagen åbnes eller ændres. Det betyder, at indpakningen skal have fundet sted, før nogen har bestemt sig for at anskaffe sig produktet.

En fødevarer anses for at være omsluttet af en indpakning, når den er anbragt i en lukket, men ikke nødvendigvis forseglet, emballage jf. mærkningsbekendtgørelsen.

Visse fødevarer er undtaget angivelse af lot-mærkning jf. bekendtgørelsens § 19, som fastsætter, at fødevarer, der er mærket med holdbarhedsdato, hvis datoen er anført u-kodet og mindst omfatter dag og måned i nævnte rækkefølge, ikke skal lot-mærkes.

En række fødevarer er undtaget fra krav om lot-mærkning. Landbrugsprodukter der fra bedriftens område og ferske fisk og fiskevarer der fra fiskefartøjet: sælges eller leveres til oplagrings-, påfyldnings- eller emballeringssteder, transporteres til producentorganisationer eller afhentes med henblik på umiddelbart at indgå i en tilberednings- eller forarbejdningsproces. Endvidere er ikke-færdigpakkede fødevarer, som sælges i detailforretninger, undtaget fra kravet om lot-mærkning.

Fødevarer i emballager og beholdere, hvis største overflade er mindre end 10cm², og konsumis i individuelle portioner, hvis oplysningen gives på den emballage, som indeholder et antal individuelt indpakkede is, er også undtaget for lot-mærkning.

Bilag 1. Eksempel på faktura

Firma XX
 XXvej 99
 Postnummer og by

Kundenr XX

Faktura XX-10000

Økologikontrolmyndighed: DK-ØKO-100

Bogføringsdato . . 10-11-16

Sælger Virksomhed AB, BCvej 95,
 Postnummer og by

Leveringsdato: 11-11-16

Betalingsbet. Løbende Måned + 30 Dage

Betales inden . . . 30-12-16 59007

Side 1

Nummer	Beskrivelse	Mærke	Antal	Enhed	Salgspris	Beløb
Kølevarer						
42643	Kærgården 75%	KÆRGÅRD	1	BG (200 G)	13,19	13,19 *
5787	Bacon skiver	TULIP	1	PK (1 KG)	66,69	66,69 *
9164	Rullepølse	CGO KØD	1,1	KG (KG)	102,50	112,75 *
Tørvarer						
84123	Hakkede tomater	IMPORT	1	DS (400 G)	3,42	3,42 *

	Total	Ej omfattet	Omfattet	Øko Beløb	Total Kg	Ej Omfat. Kg	Omfattet Kg.	Øko Kg
Total	196,05	0,00	196,05	0,00	2,54	0,00	2,54	0,00
Økologi i % af "Omfattede varer"				0,00%				0,00%
Økologi i % af "Total køb"				0,00%				0,00%

Moms nr. 89989019

I alt DKK 196,05
 25% moms 49,01
 I alt DKK inkl. moms 245,06

Bilag 2. Eksempel på faktura

Virksomhed XY
XYvej 89
Postnummer og by

Kundernr. XX-XXXX
Deres ref.
Ekstern Bilagsnr. . .

Leveringsadresse XYvej 89, Postnummer og by
Leveringsdato 27-10-16

Faktura XX-XXXXXXX

Bogføringsdato . . . 26-10-16
Sælger Virksomhed PL, KJvej 85,
Postnummer og By
Betalingsbet. Løbende måned + 30 dage
Betaltes inden 30-11-16 51008

Side 2
Økologikontrolmyndighed: DK-ØKO-100

Nummer	Beskrivelse	Mærke	Antal	Enhed	Salgspris	Beleb
	Overført					2.726,87
		Frisk Frugt				
219098	Bæder sribede Land: DK, Klasse 1	GRØNT	0,5	KG	14,85	7,43 *
206910	Blegselleri Land: DK, Klasse 1	GRØNT	3	STK	14,32	42,96 *
224116	Vindruer Grøn i BK Land: GR, Klasse 1	GRØNT	2	BK	15,18	30,36 *
206959	Æble Royal Gala Land: IT, Klasse 1	GRØNT	15	STK	1,33	19,95 *
206908	Dild i Bundt Land: DE, Klasse 1	GRØNT	1	PS	32,02	32,02 *
2377	Ærteblade/skud 50gr Land: DK	GRØNT	5	BK	13,10	65,50 *
252386	Horvial i bk Land: DK	GRØNT	10	BK	50,00	500,00 *
		Frostvarer				
201163	Tyttebær	FRIGODAN	1	2,5 KG	108,07	108,07 *
58306	Fuglereder 20 g	SUNSET	4	15 STK	68,77	275,08 *
64992	Laksefilet Varmrøget 90D-1400	PCLAR S	5,34	KG	168,68	902,35 *
190220	Berner Soya Edamame Pilet	NORDIC S	2	500 G	15,06	30,12 *

Manco
4 KRT 229661 Rustikki Sticks m/Sesam

Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

www.fvst.dk